

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

HE 214/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle rahankeräyslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Vanhempainliitto kiittää asiantuntijalausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Vanhempainliitto pitää hallituksen esitystä uudeksi rahankeräyslaiksi kokonaisuutena hyvänä. Uusi rahankeräyslaki tukee kolmannen sektorin yleishyödyllistä varainhankintaa sujuvoittamalla huomattavasti lupamenettelyä. Lainsäädännön mahdollistama pienkeräysmenettely puolestaan mahdollistaa kansalaisrahoituksen keräämisen joustavasti kertaluonteisiin yhteisöllisiin hankkeisiin.

Suomen Vanhempainliitolla on jäsenenään 1 300 rekisteröitynyttä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten yhteydessä toimivaa vanhempainyhdistystä, jotka tekevät merkittävää työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä vanhempien osallisuuden edistämiseksi.

Vanhempainyhdistysten toiminnan rahoitus koostuu useista eri lähteistä, joista merkittävimpiä ovat jäsen- ja kannatusjäsenmaksut, kunnan tai muun tahon myöntämät avustukset, lahjoitukset, tuotteiden myyntikampanjat ja tapahtumatuotot. Vanhempaintoiminta perustuu vanhempien vapaaehtoistyöhön, jolloin hallintoon liittyvien asioiden pitää sujua mahdollisimman helposti ilman ylimääräistä byrokratiaa. Lisähaasteena vanhempaintoiminnassa on toimijakentän suuri vaihtuvuus, joten yhdistystoiminnan hallintoon ja talouteen liittyvälle neuvonnalle on jatkuva tarve.

Rahankeräyslain keskeiset määritelmät

Yleishyödyllisinä yhdistyksinä vanhempainyhdistykset voivat jatkossa hakea toistaiseksi voimassa olevan rahankeräyslupaan tai kerätä varoja koulu- tai päiväkotiyhteisön hyvinvointia edistäviin hankkeisiin pienkeräysten muodossa. Varhaiskasvatusryhmät, opetusryhmät, opinto- ja harrasteryhmät voivat edelleen kerätä varoja ilman rahankeräyslupaa esimerkiksi retkiin ja leirikouluihin, jos keräys järjestetään varhaiskasvatusryhmän, opetusryhmän, opinto- tai harrasteryhmän, päiväkodin, koulun tai muun tahon järjestämässä tilaisuudessa ja rahankeräykseen liittyvistä tehtävistä vastaa täysivaltainen henkilö.

Rahankeräyslakiin liittyvät käsitteet eivät ole kansalaistoimijoille aina yksiselitteisiä.

Vanhempainliitto pitää tärkeänä, että rahankeräyslakia termistöineen avataan toimijakentälle lain voimaantulovaiheessa käytännönläheisten esimerkkien avulla.

Rahankeräys

Uuden rahankeräyslain myötä rahankeräysmenettely selkeytyy ja sujuvoituu huomattavasti. Rahankeräyksen järjestämisen edellytyksenä on joko rahankeräysluvan hakeminen Poliisihallitukselta tai pienkeräysilmoituksen tekeminen poliisilaitokselle. Rahankeräyslupa myönnetään aina toistaiseksi voimassa olevana. Rahankeräys saadaan järjestää varojen hankkimiseksi yleishyödylliseen toimintaan, mutta pienkeräys voidaan järjestää muuhunkin kuin yleishyödylliseen tarkoitukseen. Rahankeräyksen järjestäjän tulee tehdä Poliisihallitukselle vuosiluonnitus kerätyistä varoista sekä vuosisuunnitelma tulevan tilikauden keräyksistä. Vanhempainliitto pitää em. menettelyä samoin kuin rahankeräysrekisteriä välttämättömänä rahankeräystoiminnan luotettavuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi.

Pienkeräykset

Pienkeräyksen järjestäjältä ei edellytetä sen toiminnan tarkoituksen yleishyödyllisyyttä ja keräys voidaan järjestää muuhunkin kuin yleishyödylliseen tarkoitukseen. Pienkeräyksiä voivat järjestää Suomessa rekisteröity yhdistys, säätiö, uskonnollinen yhdyskunta, puoluekeräykseen merkitty puolue sekä rekisteröimätön kolmen Suomessa pysyvästi asuvan henkilön muodosta ryhmä, jonka jäsenistä yhden pitää olla täysivaltainen ja muut 15 vuotta täyttäneitä.

Pienkeräys voidaan aloittaa viiden päivän kuluttua Poliisilaitokselle tehdyn ilmoituksen tekemisestä. Poliisilaitos tarkistaa ilmoitusmenettelyssä pienkeräyksen järjestäjän osalta välttämättömät rekisteritiedot. Pienkeräysilmoituksessa keräyksen järjestäjä ilmoittaa rahankeräyksen yksilöidyn keräyskohteen sekä niin sanotun toissijaisen keräyskohteen. Pienkeräyksiä saisi järjestää vuosittain enintään kaksi. Keräyksen enimmäiskesto on kolme kuukautta ja rahaa saa kerätä enintään 10 000 euroa. Pienkeräyksen järjestäjän on annettava poliisilaitokselle pienkeräystilitys viimeistään kahden kuukauden kuluttua keräyksen päättymisestä rahankeräysvarojen valvontaa ja rahankeräystietojen julkaisemista varten.

Vanhempainliitto pitää rahankeräyslakiesitykseen sisältyvää Pienkeräyksien järjestämisen mahdollisuutta erinomaisena omien jäsenyhdistystensä sekä muiden vanhempainliittojen yhteisöllisyyttä tukevan toiminnan kannalta. Vanhempainliittojen näkökulmasta on tärkeää, että rahankeräyslupasta sekä pienkeräysten ilmoitusmenettelystä perittävät maksut ml. mahdolliset vuosimaksut pidetään kohtuullisina.

Suomen Vanhempainliitto ry, Finlands Föräldraförbund rf

Helsingissä 21.11.2018

Ulla Siimes
Toiminnanjohtaja

Anri Leveelahti
Järjestötoiminnan asiantuntija